

Vladimir Pirc
Zavod RS za šolstvo

Galerija

Priročnik Igriva arhitektura

Prispevek predstavlja priročnik *Igriva arhitektura* in njegov pomen za smiselno in didaktično primerno izobraževanje mladih o grajenem prostoru. Ključne besede: *Igriva arhitektura*, grajeni prostor, kakovost prostora, vrtec in osnovna šola. Konec leta 2013 je kot posledica kontinuiranega dela na področju kulturno-umetnostne vzgoje¹ izšla delo ***Igriva arhitektura***,² prvi slovenski priročnik za izobraževanje o grajenem prostoru, namenjen otrokom v vrtcih in osnovnih šolah. Vsebinska izhodišča so nadgrajena z ustvarjalnimi delavnicami.³

Avtorice, arhitektke mag. Polona Filipič, Lenka Kavčič, Špela Kuhar, Tanja Maljevec, Ana Struna Bregar in Barbara Viki Šubic se zavedajo, da bomo samo s sistemskim vključevanjem vzgoje in izobraževanja o grajenem prostoru in arhitekturi v proces izobraževanja lahko vzgojili ozaveščene, ustvarjalne in aktivne državljane, zato že na začetku priročnika delu zapišejo etično popotnico za uspešno pot:

»Če želimo v Sloveniji krepiti prostorske vrednote in etične posege v prostor ter zagotoviti kakovosten prostor tudi za naše zanamce, je pomembno z vzgojo in izobraževanjem o grajenem prostoru in arhitekturi začeti že v predšolskem obdobju. Le s sistemskim vključevanjem vzgoje in izobraževanja o grajenem prostoru in arhitekturi v proces formalnega in neformalnega izobraževanja bomo lahko vzgojili osveščene, ustvarjalne in aktivne državljane. V prihodnje bo kakovost prostora odvisna predvsem od naših otrok in mladine. /.../ Poudariti želimo, da prostorsko opismenjevanje ni namenjeno vzgoji malih arhitektov, temveč razvoju ozaveščenih uporabnikov ter različnih poklicev, ki so vezani na urejanje prostora, gradnjo in oblikovanje, kot tudi bodočih zahtevnih ozaveščenih investitorjev tako v zasebnem kot javnem sektorju.«

Saj za to gre – tudi ta priročnik naj soustvarja kulturno ozaveščenega in estetsko občutljivega

posameznika. Za družbo prihodnosti.

Že iz naslova priročnika se razodene njegov namen: kako z igro do arhitekture. Predlagani izobraževalni program ima trdna izhodišča, a ohlapno strukturo. Vsebinska in didaktična zasnova se skladata.

Recenzent prof. Janez Koželj (Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani) je med drugim zapisal: »Priročnik je urejen pregledno in enostavno, posamezna poglavja tematskih sklopov si sledijo v logičnem zaporedju od celote k delu, od splošnega k posebnemu, od naselja do detajla. Njegova vsebina obravnava vse teme kot tudi ključna vprašanja in poglobitve vidike arhitekture, in to s preprostimi razlagami in v razumljivem jeziku tudi pri razlagah pojmov. Zaradi obsežnosti je obravnava zgoščena in omejena na bistveno, da jo bo mogoče obvladati. /.../

Vsebinsko izhodišče priročnika je, da naloga arhitekture ni izmišljanje nenavadnih oblik, ampak reševanje okoljskih, praktičnih, tehničnih, kulturnih problemov s prostorsko obliko. Otroci torej ne bodo izvedeli samo, iz česa in kako je sestavljena arhitektura, ampak tudi, kako jo lahko postavimo, zgradimo in opremimo. To zahtevno opravilo je predstavljeno otrokom kot nekaj vsakdanjega, ko razmišljamo, kako reševati probleme, ko presojamo o različnih možnostih za določeno odločitev. Otrokom je treba najprej vzbuditi pozornost za govorico prostora in jih navdušiti za arhitekturo. /.../ Način izvajanja ustvarjalnih delavnic je dobro premišljen, saj izhaja iz mnogih izkušenj praktičnega dela in preizkušanja različnih prijemov. Prav tako izbrana sredstva. Delo v delavnicah bo otroška igra s ciljem. Vsak korak teži k celoti, vsak del, vsak arhitekturni element je določen z njo. /.../ Vsebinska ustreza sodobnemu trenutku, usmerjena je v prihodnost arhitekture in urbanizma. Odpira probleme v prostoru, nakazuje možnosti rešitev, daje strokovne usmeritve za prihodnje generacije. Poglobitvo je, da povezuje vse prvine, ki vzpostav-

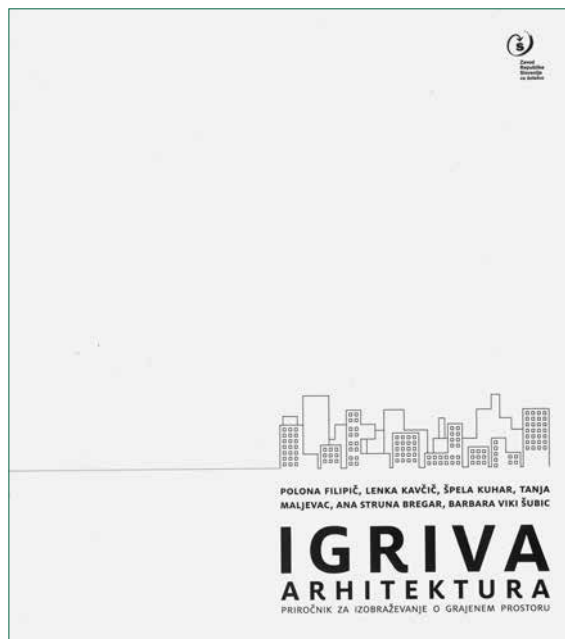
ljajo stroko – njeno zgodovino, teorijo in prakso.«
 Na koncu teh kratkih sugestij bi izpostavil didaktično smiselno povezovanje delavnic posameznih sklopov (Naselje, Arhitektura, Odprti prostor, Notranji prostor ...) s cilji in z vsebinami področij dejavnosti v vrtcu oz. učnih načrtov osnovnošolskih predmetov, kar izvajalcem delavnic olajša umestitev v ustrezni šolski program.
 Skrbno so pripravljena tudi poglavja o vzrokih za nastanek priročnika in njegovem namenu, razmišljanje o pomenu kakovostnih didaktičnih gradiv, trajnostnem prostorskem razvoju, prihodnosti z lesom, (tudi) nabor literature, virov itd., skratka, vsebinsko in didaktično je delo izvirno ter primerno za zahtevne uporabnike. Še to: vizualno je delo všečno, k čemur pripomorejo med drugim estetske barvne fotografije, preglednice ...
 Brezplačni izvod priročnika so dobili vsi tisti vzgojno-izobraževalni zavodi v Republiki Sloveniji, ki jim je izdaja namenjena (vrtci in osnovne šole). Delo ustreza sodobnemu trenutku, usmerjeno je v prihodnost arhitekture in urbanizma, osveščanje mladih, da ljudje oblikujemo prostor, prostor pa vzgaja nas. ■

Viri in literatura

1. *Igriva arhitektura: priročnik za izobraževanje o grajenem prostoru* / Polona Filipič ...[et al.]; (avtorji uvodnih besedil Tadej Žaucer, Aleksander S. Ostan, Miha Humar; uredniki Nataša Bucik, Nada Požar Matijašič, Vladimir Pirc, avtorji fotografij Urša Kosmač Marc et al.) (2013). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
2. Bucik, N., Požar Matijašič, N. in Pirc, V. (2011). *Kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in Ministrstvo za šolstvo in šport.

Opombe

- 1 Kulturno-umetnostna vzgoja, področje na presečišču vzgojno-izobraževalnega in kulturnega sektorja, je v slovenskem vzgojno-izobraževalnem prostoru prvič opredeljena v Nacionalnih smernicah za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju, ki jih je pripravila Razširjena skupina za kulturno vzgojo (strokovnjaki z različnih področij vzgoje in izobraževanja ter kulture), imenovana

na Zavodu RS za šolstvo leta 2008. Ta strateški dokument, ki so ga spomladi leta 2009 potrdili in sprejeli vsi trije strokovni sveti v vzgoji in izobraževanju, predstavlja temelj kulturno-umetnostne vzgoje. Skupine za različna umetniška področja so na podlagi skupnih izhodišč konec leta 2011 pripravile priročnik Kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol.

Sočasno je izšla tudi dopolnjena in nadgrajena spletna različica priročnika: <http://www.zrss.si/kulturnoumetnostnavzgoja>
 Priročnik je namenjen vsem, ki se zavedajo pomena načrtnega razvoja kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje.

- 2 E-r različica je na spletni povezavi: <http://www.zrss.si/pdf/igriva-arhitektura.pdf>

Priročnik Igriva arhitektura je smiselna nadgradnja in konkretizacija priročnika Kulturno-umetnostna vzgoja.

- 3 Delo je usmerjalo in vodilo tričlansko uredništvo: mag. Nataša Bucik, Ministrstvo RS za kulturo, Nada Požar Matijašič, Ministrstvo za šolstvo in šport RS, in Vlado Pirc, Zavod RS za šolstvo. Uredniki so nadaljevali delo, ki se je začelo s Smernicami in poznejšim kulturno-umetnostnim priročnikom. Publikacija Igriva arhitektura je nastala s finančno pomočjo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za kulturo ter Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Tudi pri uredniškem delu publikacija predstavlja primer zgledega medresorskega sodelovanja.

IZ MALEGA RASTE VELIKO

Na delavnici smo se pogovarjali o tem, kako iz malega raste veliko. Kaj pomeni posamezen predmet, kako deluje, kaj počne in kakšen je takrat, ko je sam, kako takrat, ko je v družbi sebi podobnih in kaj vse lahko predmeti skupaj (z)gradijo. Mi smo ustvarjali z nešteto barvicami in svinčniki, jih zabadali v stiroporno podlago in ustvarili nekaj različnih zanimivih postavitv.

Delavnica je bila izvedena 12. 2. 2011 v Mestnem muzeju v Ljubljani pod vodstvom umetnika Mateja Andraža Vogrinčiča.

